

Μελέται έξερευνηθέντων Σπηλαιών και Βαράδρων

ÉTUDES DES GROTTES ET GOUFFRES EXPLORÉES

ΣΠΗΛΑΙΟΝ « ΔΙΟΝΥΣΟΥ » ΣΙΝΤΖΑΣ ΛΕΩΝΙΔΙΟΥ

Άριθ. Σηλ. Μητρώου 4331

Υπό Ίωάννου Ίωάννου

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Τήν ύπαρξη του σπηλαιίου γνωστοποίησε με έπιστολή του προς την Ε.Σ.Ε. ο κ. Π. Δ. Γκιουζέλης. Με την εύκαιρία της οργανώσεως της Έλληνο - Γαλλικής Σπηλαιολογικής Συναντήσεως το καλοκαίρι τοῦ 1973, πραγματοποιείται ή έρευνα και ή μελέτη του σπηλαιίου τον Αύγουστο. Έντολή Ε.Σ.Ε., την μελέτη του έκπονεί ο κ. Ίωάν. Ίωάννου.

Η πρώτη γνωστή επίσκεψη στο σπήλαιο γίνεται το 1930 από τον κ. Π. Δ. Γκιουζέλη ή Μπατατάμ, όπως είναι γνωστός στην περιοχή του Λεωνιδίου, και τον κ. Κ. Α. Καλαϊτζή. Ο κ. Γκιουζέλης έχει επισημάνει πολλά σπήλαια και ασχολείται με την βοτανοθεραπευτική.

Στην έρευνα του Αύγουστου τοῦ 1973 έλαβαν μέρος από Έλληνικής πλευρᾶς, ή κ. Άννα Πετροχειλλου που είχε και την διεύθυνσι της οργανώσεως της Έλληνο - Γαλλικής Σπηλ. Συν) σεως, ο γράφων και ο κ. Η. Βαμβακᾶς, άπαντες μέλη της Ε.Σ.Ε. Επίσης έλαβον μέρος και οι κάτοικοι του Λεωνιδίου, κ.κ. Δ. Γ. Κολυσιώτης, Ν. Γ. Κουσιᾶς, Δ. Ν. Βλάμης ή Ντόλας, Η. Μ. Καττής και ο άρχιφύλαξ κ. Τρ. Στ. Μεγαλιέρας. Από Γαλλικής πλευρᾶς J-M. RELIN, D. TURBE, P. GUILLEMOT, BR. MOT ROT, S. GARIN, G. RELIN, J-F MIGNOT, R. GAUTIER.

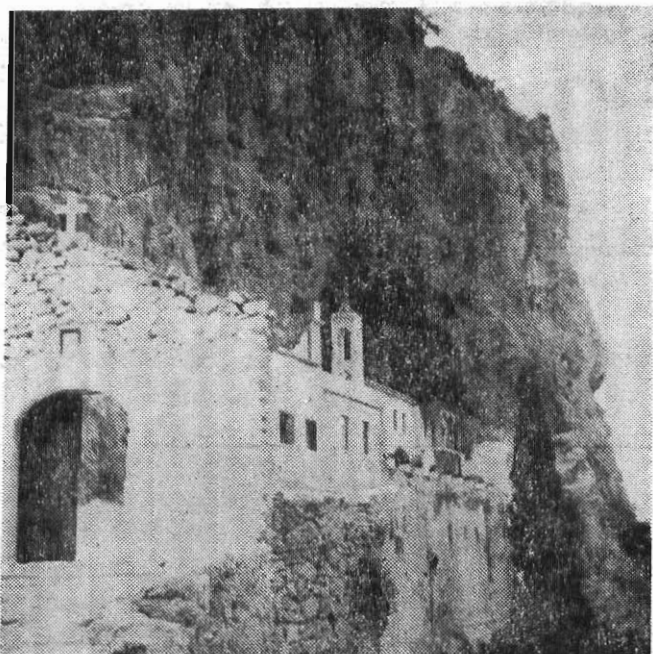
Για την ολοκλήρωση της χαρτογραφήσεως του σπηλαιίου πραγματοποιείται και δεύτερη άποστολή στο σπήλαιο του Διονύσου στις 19 και 20 Ίανουαρίου, 1974 από τους κ.κ. Ί. Ίωάννου και Λάζ. Χατζηλαζαρίδη. Κατά την τελευταία έρευνα άπεκαλύφθη και νέο τμήμα του σπηλαιίου μετά τον θάλαμο με τά κρανία, όπου άπάρχει και λίμνη με άγνωστο δάθος νερού.

ΘΕΣΙΣ

Το Λεωνίδιο από την Άθήνα απέχει 216 χλμ. Από το Άργος το Λεωνίδιο απέχει 80 χλμ. Η διαδρομή Άργος — Λεωνίδιο με τον παραλιακό δρόμο είναι μία από τις πλέον ένδιαφέρουσες της χώρας. Το Λεωνίδιο είναι πρωτεύου-

σα της ἐπαρχίας Κυνουρίας, τοῦ νομοῦ Ἀρκαδίας. Ἡ μοναδικότητα τοῦ τοπίου τοῦ Λεωνιδίου χαρακτηρίζεται ἀπὸ τοὺς πανύψηλους γκρεμνοὺς καὶ κόκκινους κάθετους βράχους πού τὸ περιτριγυρίζουν.

Ἀπὸ τὸ Λεωνίδιο ἡ μονὴ τοῦ Ἁγίου Νικολάου τῆς Σύντζας ἀπέχει 9 χλμ. σὲ πολὺ ἀνηφορικὸ δρόμο. Εἶναι δέ, στὸ δυτικὸ ἔαθος τῆς κοιλάδας τοῦ Λεωνιδίου. Ἀπὸ τὴν μονὴ τὸ σπηλαίον τοῦ Διονύσου εἶναι σὲ ἀπόστασι 150 μ. περίπου καὶ ἡ εἴσοδος του δὲν διακρίνεται γιὰτι καλύπτεται ἀπὸ μιὰ συκιά. Ἀπὸ τὰ ριζὰ

Μονὴ Ἁγ. Νικολάου «Σύντζας» Λεωνιδίου. Στὸ δεξιὸ κατοκδροφὸ βράχο — πρὸς τὰ ἐπάνω — βρίσκεται ἡ εἴσοδος τοῦ σπηλαίου «Ἄντρον Διονύσου».
(Φωτ. Α. Πετροχειλίου)

τοῦ βράχου χρειάζεται κάθετη ἀναρρίχηση 25 μ., ἡ ὁποία μπορεῖ νὰ πραγματοποιηθῆ εἴτε μ' ἐλεύθερη, ἀλλὰ δύσκολη ἀναρρίχηση, εἴτε μὲ σχοινιά καὶ ἀνεμόσκαλες.

ΤΟ ΣΠΗΛΑΙΟ

Ἡ εἴσοδος τοῦ σπηλαίου, ὅπως ἤδη ἀναφέραμε, καλύπτεται ἀπὸ μιὰ πολὺ κλαξὴ συκιά. Ἀμέσως μετὰ τὴν συκιά ὑπάρχει τοίχιωμα ἀπὸ τεράστιους ὀγκόλιθους. Τὸ τοίχιωμα μοιάζει κυκλώπειο νεολιθικὸ τεῖχος. Κερδίζουμε 2 μ. ὕψος ἀνεβαίνοντας πάνω στὴ συκιά καὶ μετὰ στὴν ξηρολιθιά μὲ τοὺς μεγάλους ὀγκόλι-

θους. Τὸ τοίχιωμα ἔχει ὕψος 6,50 μ., πλάτος 2,50 μ. καὶ πάχος 1,50 μ. Τὸ συνολικὸ ὕψος τῆς εἰσόδου εἶναι 10 μ. καὶ τὸ πλάτος τῆς 3 μ. Τὸ σχῆμα τῆς εἶναι σὰν ἀψίδα.

Τὸ πρῶτο τμήμα τοῦ σπηλαίου ἔχει μῆκος 2 μ., μέγιστο πλάτος 9 μ. καὶ ὕψος ὀροφῆς ἕως 12 μ. Δὲν παρουσιάζει ἰδιαίτερο λιθωματικὸ διάκασμο τὸ τμήμα αὐτό, ἐκτὸς ἀπὸ μικροσταλαγιτίτες καὶ σταλαγμιτικές πτυχωσεις στὰ τοιχώματα, τὸ δεξιὸ καὶ τὸ ἀριστερό.

Συνεχίζει τὸ σπήλαιον στὴν αὐτὴ κατεύθυνση μὲ μῆκος 21 μ., πλάτος 6 μ. καὶ ὕψος 5 μ. ἕως 8 μ. Στὴν ἀρχὴ ἀριστερὰ ὑπάρχει κολώνα καὶ πρὸς τὸ ἄριστερό τοίχιωμα πολλοὶ μικροὶ σταλαγμίτες. Ἀμέσως μετὰ τὴν κολώνα καὶ παράλληλα πρὸς τὴν κατεύθυνση τῆς μετρήσεως στὸ δάπεδο ὑπάρχει λάκκος μὲ μῆκος 2,50 μ. καὶ πλάτος καὶ βάθος 0,50 μ. Σίγουρα εἶναι ἐργασία ἀρχαιοκαπήλων. ὅπως μαρτυροῦν τὰ σπασμένα ὄστρακα ποὺ βρίσκονται κοντὰ στὸν λάκκο.

Πρὶν τὸ τέλος 3 μ. δεξιὰ, ὑπάρχει μεγάλη κολώνα καὶ σὲ 1,50 μ. πρὸς τὸ τέλος δύο σταλαγμίτες. Τὸ τέλος εἶναι ἡ ἀρχὴ τοῦ συγκροτήματος μεγάλων σταλαγμιτῶν καὶ κολωνῶν ποὺ χωρίζουν τὸν θάλαμον αὐτὸ τοῦ σπηλαίου σὲ δύο τμήματα, τὸ δεξιὸ καὶ τὸ ἀριστερό.

Τὸ ἀριστερὸ τμήμα σὲ εὐθεία γραμμὴ ἀπὸ τὴν εἴσοδο τοῦ προθαλάμου ποὺ ὁδηγεῖ στὴν αἴθουσα τῶν κρανίων ἀπέχει 28 μ. Δεξιὰ μέχρι τὰ 17 μ. εἶναι τὸ συγκροτῆμα ἀπὸ τοὺς σταλαγμίτες καὶ πρὸς κολῶνες μὲ ὕψος 7 μ. Ἀριστερὰ στὸ δάπεδο ὅλο σταλαγμίτες καὶ μικροσοχές. Στὴν πρὸς μεγάλη ἐσοχὴ, ὑπάρχει ἀπὸ πάνω μικρὸς ἐξήμιστος καὶ κάτω καταδόθρα φρακαρισμένη μὲ φερτὰ ὕλικά. Στὰ 23 μ. δεξιὰ ἀπὸ τὸν ἀξονα πάνω σὲ σταλαγμιτὴ εἶναι κολλημένο ἓνα ἀγγεῖο. Ἀπὸ ὅσο γνωρίζουμε, εἶναι τὸ μοναδικὸ εὑρημα στὸν Ἑλλαδικὸ σπηλαιῶδ χῶρο. Εἶναι καλωμιμένο ἐσωτερικὰ καὶ ἐξωτερικὰ μὲ λιθωματικὸ ὕλικό. Ἡ δάση του δὲν ἀκουμβᾷ ἑλδκλήρη στὸν σταλαγμιτὴ, εἶναι λίγο γεμισμένο καὶ αὐτὸ ἴσως γιὰ νὰ ἔχη κατάλληλη θέση γιὰ νὰ συλλέγη τὶς σταγονορροές ἀπὸ τὴν ὀροφὴ τοῦ σπηλαίου. Τὸ νερὸ ἐπιφανοὶ οἱ κάτοικοι ἢ οἱ ἐπισκέπτες τοῦ σπηλαίου. Τὸ ὕψος τοῦ μαζιῖ μὲ τὸ λιθωματικὸ ὕλικό ποὺ τὸ καλύπτει, εἶναι 0,47 μ., ἡ ἐξωτερικὴ διάμετρος στὰ χεῖλη 0,60 μ. καὶ ἡ ἐσωτερικὴ 0,38 μ. Τὸ βάθος τοῦ 0,30 μ. Σὲ ἓνα σημεῖο τῆς ἐξωτερικῆς κεντρικῆς κοιλότητός του ἔχει χτυπητὴ ἴσως ἀπὸ προσπάθεια γιὰ τὴν ἀποκάλυψή του.

Λίγο πρὶν ἀπὸ τὴν εἴσοδο τοῦ προθαλάμου ἀριστερὰ ὑπάρχουν δύο μεγάλες κολῶνες καὶ δεξιὰ μεγάλος σταλαγμιτὴς πολὺ χαρακτηριστικός.

Συνεχίζουμε πρὸς τὸν θάλαμον μὲ τὰ κρανία καὶ στὴν ἐπιστροφή θὰ πᾶμε στὸ δεξιὸ τμήμα τοῦ κεντρικοῦ θαλάμου.

Ὁ προθάλαμος ἔχει μῆκος στὴν ἀρχὴ πλάτος 6 μ. καὶ στὸ τέλος 1 μ. Τὸ ὕψος τῆς ὀροφῆς στὴν ἀρχὴ εἶναι 3 μ. καὶ στὸ τέλος 0,50 μ. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ προθαλάμου ἕως τὸ τέλος ἔχουμε συνολικὴ κατηφορικὴ κατάνοση 3 μ.

Στο τέλος του προθαλάμου ανοίγεται καταβόθρα με διαστάσεις 1 μ. X 0,50 μ. και κάθετη κατάβαση 10 μ.

Βρισκόμαστε στον θάλαμο με τα κρανία. Ή καταβόθρα στην βάση της χωρίζεται σε άριστερο και δεξιό πέρασμα από μεγάλο βράχο. Το άριστερο πέρασμα περνά κάτω από τον βράχο και ενώνεται δεξιά με τον θάλαμο των κρανίων. Το δεξιό πέρασμα μας οδηγεί με μήκος 13 μ. στο τέλος άριστερά του θαλάμου.

*Η εξερευνητική ομάδα του σπηλαιού «Αντρον Διονύσου» που σκαρφάλωσε στον κατακόρυφο βράχο για να φθάση στην είσοδό του
(Φωτ. Γ. Κωνσταντίνου)*

Στά 2,50 μ. πριν από το τέλος του θαλάμου μέσα σε ροομορφές στο δάπεδο και καλυμμένα με σταλαγματικό ύλικό, βρίσκονται τρία κρανία και τμήμα κάτω σιαγόνας. Τα τμήματα των οστών που υπάρχουν συνολικά στο σπήλαιο, κατά την Γάλλο Ιατρό και σπηλαιολόγο κ. J-M. REILIN πρέπει ν' ανήκουν τουλάχιστον σε 22 άτομα. Σε ολόκληρο το δάπεδο του θαλάμου των κρανίων υπάρχουν οστά και θραύσματα άγγεων.

Από την βάση της καταβόθρας μετά 5 μ. μήκος στο δεξιό πέρασμα ανοίγεται δλο προς τα άριστερά ο θάλαμος των κρανίων. Δεξιά στρίβει και γυρίζει πίσω και είναι παράλληλα προς τον προθάλαμο του θαλάμου των κρανίων σε άλλ-

λο όμως επίπεδο. Είναι μια έσοχή τό τμήμα αυτό με μήκος 8 μ., πλάτος στην είσοδο 2,50 μ. και στο τέλος 2 μ. Στο δάπεδο της υπάρχουν τρεις καταδόθρες. Η άριστερή είναι κάθετη με βάθος 7 μ. Οι δύο υπόλοιπες έχουν βάθος 4 μ. και ενώνονται μεταξύ τους και σχηματίζουν έσοχή με διαστάσεις 3 μ. X 3 μ. Υπάρχουν πολλά όστᾶ και θραύσματα κεραμικών μέσα στην έσοχή.

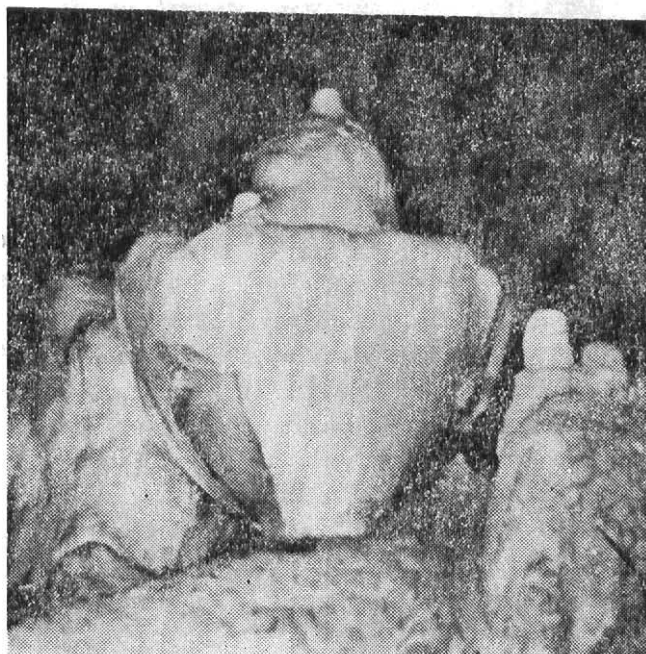
Τό δεξιό τμήμα του θαλάμου των κρανίων είναι κατηγορικό. Στο δάπεδο σχηματίζεται καταδόθρα με διαστάσεις 3 μ. X 3 μ. με συνολική κατάβαση 6 μ., στην όροφή υπάρχει καμινάδα με ύψος 15 μ.

Στά 3 μ. άριστερά από την βάση της καταδόθρας με την καμινάδα υπάρχει μικρή λίμνη με διαστάσεις 1 μ. X 1 μ. και με βάθος νερού 0,60 μ. Μέσα στην λίμνη διακρίνονται πολλά όστᾶ και θραύσματα άγγείων. Πάνω σε σωρούς θράχων και άμμου δεξιά από την λίμνη με ανάβαση 3 μ. φθάνουμε σε ένα τμήμα τό όποιο δέν είχαμε έντοπίσει κατά την πρώτη έρευνα του σπηλαιου με τους Γάλλους. Η ανακάλυψή του έγινε κατά την διάρκειαν της δεύτερης άποστολής. Άμέσως μετά κάθετη κατάβαση 5 μ. και στο δάπεδο υπάρχει λίμνη με διαστάσεις 1 μ. X 2,50 μ. αλλά με πολύ καθαρό νερό και με μεγάλο βάθος. Δέν κατορθώθηκε νά εξακριβωθεί τό βάθος του νερού. Χρειάζεται έρευνα με ειδικούς πού θά κάνουν καταδύσεις με αυτόνομες συσκευές όξυγόνου και θά διαπιστωθεί τό μήκος και τό βάθος της λίμνης και πιθανόν νά συνεχίσει ακόμη τό σπήλαιο πέρα από την λίμνη. Συνεχίζει τό σπήλαιο πρὸς τά άριστερά της λίμνης με διάδρομο με μήκος 5,50 μ. Στο δάπεδό του έχει δύο καταδόθρες με βάθος 4 μ. και είναι πολύ περίεργη ή ύπαρξής θραυσμάτων άγγείων στο σημείο αυτό πού είναι τό πιό βαθύ μᾶ και τό τέλος του σπηλαιου (του γνωστού μέχρι σήμερα). Με άνηφορική καμινάδα συνεχίζει τό σπήλαιο πρὸς τά πάνω, με πλάτος στο τέλος του περίπου 0,20 μ. και όπως είναι φυσικό είναι πλέον αδύνατο νά εισχωρήσει άνθρωπος στην συνέχεια του σπηλαιου «Διονύσου».

Γυρίζουμε στο τμήμα όπου χωρίζει ο κεντρικός θάλαμος σε άριστερό και δεξιό τμήμα, στο όποιο και θά πάμε τώρα. Από την άρχή του συγκροτήματος των σταλαγμιτών και κολωνών με μήκος 24 μ. σε εϋθεια γραμμή συναντούμε τό νότιο τοίχωμα του κεντρικού θαλάμου. Ολόκληρος ο κεντρικός θάλαμος εκτός από τη σειρά των σταλαγμιτών και κολωνών πού τον χωρίζουν σε δύο τμήματα, έχει στο δάπεδό του όλο μεγάλους όγκόλιθους όπου πάνω τους έχουν αναπτυχθεί σταλαγμίτες. Οι διαστάσεις του κεντρικού θαλάμου (με δεξιό και άριστερό τμήμα) της εισόδου τό δάπεδο του κεντρικού θαλάμου είναι 3 μ. πιό χαμηλά, τά όποια είναι μήκος 34 μ., μέγιστο πλάτος 12 μ. και ύψος όροφής 8 μ. Από τό επίπεδο όμως επειδή είναι τμηματικές μικρές καταβάσεις, δίνουν την έντύπωση του επιπέδου έως την είσοδο. Τό θέαμα του κεντρικού θαλάμου είναι πολύ έντυπωσιακό.

Από τό νότιο τοίχωμα του κεντρικού θαλάμου και πρὸς τά δεξιά με μία μεγάλη είσοδο με πλάτος 10 μ. και ύψος 12 μ. και με κατάβαση 5 μ. πάνω σε

σταλαγματικό ύλικό και βράχους μπαίνουμε στην μεγάλη αίθουσα. Έχει μήκος 21 μ. Στην αρχή το πλάτος της είναι 8 μ., στο τέλος 19 μ., το ύψος της δροφής κυμαίνεται γύρω στα 10 μ. Στο τέλος στο κέντρο σχηματίζει ένα ύψηλο άμφιθέατρο από βράχους και σταλαγματίες. Δεξιά στο τέλος καταδόθρα με πολύ δμορφο διάκοσμο και από πάνω καμινάδα όπου παρατηρήθηκε κατά την διάρκεια των έρευνών συχνή σταγονορροή. Στο τέλος αριστερά στο τοίχωμα ένα καταπληκτικό άρμόνιο. Σ' όλο το αριστερό τμήμα στο δάπεδο υπάρχουν μεγάλοι όγκοιλιθοι με διαστάσεις 5 μ. X 4 μ. X 2,50 μ., που ανάμεσά τους είναι καταδόθρες με πολλά

Το άγγείο που είναι καλυμμένο μέσα και έξω με σταλακτιτικό ύλικό.

(Φωτ. Ίω. Ίωάννου)

όσά και θραύσματα άγγείων. Η θέα από την μεγάλη αίθουσα προς τον κεντρικό θάλαμο είναι πανοραμική και είναι εύκαιρία για γά θαυμάση ό επισκέπτης τον διάκοσμο του σπηλαίου.

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ

Το σπήλαιο σε εϋθεία γραμμή έχει μήκος 90 μ. Το μεγαλύτερο πλάτος του είναι στην έγωση του κεντρικού θαλάμου με την μεγάλη αίθουσα και είναι 30 μ. Το μέγιστο ύψος στην δροφή του είναι 12 μ. Συνολική κατάβαση από το επίπεδο της εισόδου 22 μ. Το σπήλαιο καταλαμβάνει έκταση περίπου 740 τ.μ.

ΥΓΡΑΣΙΑ — ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑ

Ἡ ὑγρασία τὸν Αὐγούστου τοῦ 1973 στὸν θάλαμο τῶν κρυνῶν ἦταν 50%. Ἡ θερμοκρασία στὸ δάπεδο 13,50C καὶ στὸς ὁράχους 170C.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ — ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ

Τὸ σπήλαιο τοῦ «Διονύσου» παρουσιάζει μεγάλο ἀρχαιολογικὸ καὶ ἀνθρωπολογικὸ ἐνδιαφέρον καὶ εἶναι ἀπαραίτητη ἡ μελέτη του ἀπὸ εἰδικούς ἀρχαιολόγους καὶ ἀνθρωπολόγους. Στὴν εἰσιδὸς του σὲ ὄραχο ὑπάρχει γούδα χαρακτηριστικὴ τὴν τίς γνωστὲς πού ἔχουν διαπιστωθῆ σὲ σπήλαια ὅπου ἀνεκαλύφθησαν ὄραχογραφεῖς καὶ τίς χρησιμοποιοῦσαν γιὰ τὴν τοποθέτηση τῶν χρωμάτων μετὰ ὅποια ἔκαναν τίς ζωγραφικὰς ἀπεικονίσεις στὴ τοιχώματα τῶν σπηλαίων. Ἰσοῦς νὰ ἀνεκαλύφθῃ στὸ μέλλον ζωγραφίσματα στὸ σπήλαιο τοῦ «Διονύσου», ἀφοῦ ὅμως προηγηθῆ λεπτομερὴς ἔρευνα ὅλων τῶν τοιχωμάτων τοῦ σπηλαίου.

Τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἀρχαιολογικῶν ἀνασκαφῶν θὰ εἶναι ἐκεῖνα ἀπὸ τὰ ὅποια θὰ διαπιστωθῆ ἐὰν τὸ σπήλαιο αὐτὸ εἶναι τοῦ «Διονύσου» καὶ πού τὸ ἀναφέρει ὁ Πausanias στὴ Λακωνικά του κεφ. 24,3 καὶ κεφ. 24,4. Ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ κ. Ν. Παπαχατζῆ στὴν ἀπόδοσιν τῆς κειμένης τοῦ Πausanias στὴ νεοελληνικὰ σελίδες 347—348 διαβάζουμε: «Πρὸς τὸ μέρος αὐτὸ ἢ τελευταία πολίγῃ τῶν ἑλευθερολακωνῶν εἶναι αἱ Βρασιαί, κοντὰ στὴ θάλασσα καὶ σ' ἀπόστασιν διακοσίων σταδίων διὰ θαλάσσης ἀπὸ τὰ Κήφανα. Οἱ κάτοικοι τῶν Βρασιῶν λένε, χωρὶς νὰ συμφωνοῦν μετὰ τοὺς ἄλλους Ἑλλήνας, πὼς ἡ Σεμέλη γέννησε τὸ παιδί ἀπὸ τὸν Δία, καὶ ἔταν ὁ Κάδμος τὴν ἀνακάλυψε, τὴν ἔκλεισε μαζί μετὰ τὸν Διόνυσον μέσα σὲ λάρνακα, τὴν ὅποια ἔθωγαν τὰ κήματα στὴ χῆρα τους' ἔταν αὐτοὶ βρῆκαν τὴν λάρνακα, ἡ Σεμέλη δὲν ζῶσε, καὶ τῆς ἔκαμαν μιὰ ἐπιδητικὴ ταφή, ἐνῶ τὸν Διόνυσον τὸν ἀνάθρεψαν ἢ πέλη τους πού ὡς τότε ὀνομάζονταν Ὀρεῖται, μετωνομάστηκε Βρασιαί, γιατί ἐκεῖ ἐκθράστηκε ἡ λάρνακα ἀκρίμη καὶ τώρα δεῖ ἀπωθεῖται ἀπὸ τὰ κήματα στὴ στεριά, οἱ περισσότεροι λένε πὼς «ἐκθράζεται» σ' αὐτὴ. Οἱ Βρασιῶτες προσθέτουν καὶ τοῦτο, πὼς ἡ Ἰνώ κατὰ τὴν περιπλάνησίν της ἤρθε στὴ χῆρα τους καὶ δέχτηκε νὰ γίνῃ τροφὸς τοῦ Διονύσου, καὶ δεῖχουν καὶ τὴν σπηλιά, ὅπου ἡ Ἰνώ ἀνάθρεψε τὸν Διόνυσον, καὶ ἀκόμα ὀνομάζον καὶ τὴν πεδιάδα «κῆπο τοῦ Διονύσου».

ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ

Δὲν ὑπάρχει κανένας θρύλος ἢ παράδοσιν γιὰ τὸ σπήλαιο αὐτὸ γιατί παρ' ὅλο πού ἔγινε γνωστὸ τὸ 1930, ἔκτισε ξεχάστηκε. Ἡ μεγάλη του ἀξία ἔρχεται στὴν δημοσιότητα μετὰ τίς ἔρευνες τῆς Ε.Σ.Ε.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Τὸ σπήλαιο τοῦ «Διονύσου» θεωρεῖται παγκοσμίῳ τουριστικοῦ ἐνδιαφέροντος γιὰ τοὺς κάτωθι λόγους:

- 1) Για τον πλούσιο σταλαχτιτικό και σταλαγματικό του διάκοσμο.
- 2) Για το σεβαστό μέγεθός του, το οποίο αποκτά ιδιαίτερη αξία με τις ύψη-
λές όροφές και το δάπεδο, που είναι κατάλληλο για εύκολη και λιγοδάπανη δι-
ευθέτηση.
- 3) Για την καταπληκτική φυσική ομορφιά του τοπίου όπου βρίσκεται και
για τα πολλά σύνδρομα τουριστικά, όπως είναι το κοντινό ιστορικό μοναστήρι
του Αγίου Νικολάου Σύντζας. Σημειώνεται ότι η μονή είναι γεισιμένη μέσα σε
τεράστιο δίδυμο σπήλαιο.

Κρανία καλυμμένα με σταλαγματικό όλικό.

(Φωτ. Ίω. Ίωάννου)

- 4) Για το μεγάλο ανθρωπολογικό και αρχαιολογικό του ενδιαφέρον.
- 5) Διότι είναι κοντά στο Λεωνίδιο, το οποίο σαν πόλις είναι μοναδική και
έντελως διαφορετική από την πλευρά της τοποθεσίας από όλες τις Έλληνικές
πόλεις.

Η μελέτη τουριστικής διευθέτησης του εξωτερικού χώρου από την μονή
έως την είσοδο και τα προτεινόμενα έργα εσωτερικής αξιοποίησης θαπραγμα-
τοποιηθούν από τον μελετητή του σπηλαίου κ. Ί. Ίωάννου. Σημειώνεται ότι λό-
γω του αρχαιολογικού ενδιαφέροντος του σπηλαίου η μελέτη τουριστικής διευθε-
τήσεως έχει πρόβλεψη ώστε να μην πειραχθούν τα δάπεδα του σπηλαίου με τα

ευρήματα και συγχρόνως ή άρχαιολογική έρευνα με τις άνασκαφές νά προχωρήσει άνεξάρτητα του διαδρόμου επισκέψεως του σπηλαιίου από τó κοινό.

Είναι άπαραίτητο για τήν έναρξη των άρχαιολογικών άνασκαφών νά πραγματοποιηθή μετά μεγίστης προσοχής ή προσπέλασις από τά ριζά του βράχου έως τήν είσοδο του σπηλαιίου, που είναι 25 μ. κάθετα και σήμερα μόνον αναρριχητικά φθάνουμε έως τήν είσοδο, ώστε νά μήν καταστραφή άνεπιστρεπτι ή μοναδική, όμορφή του τοπίου.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

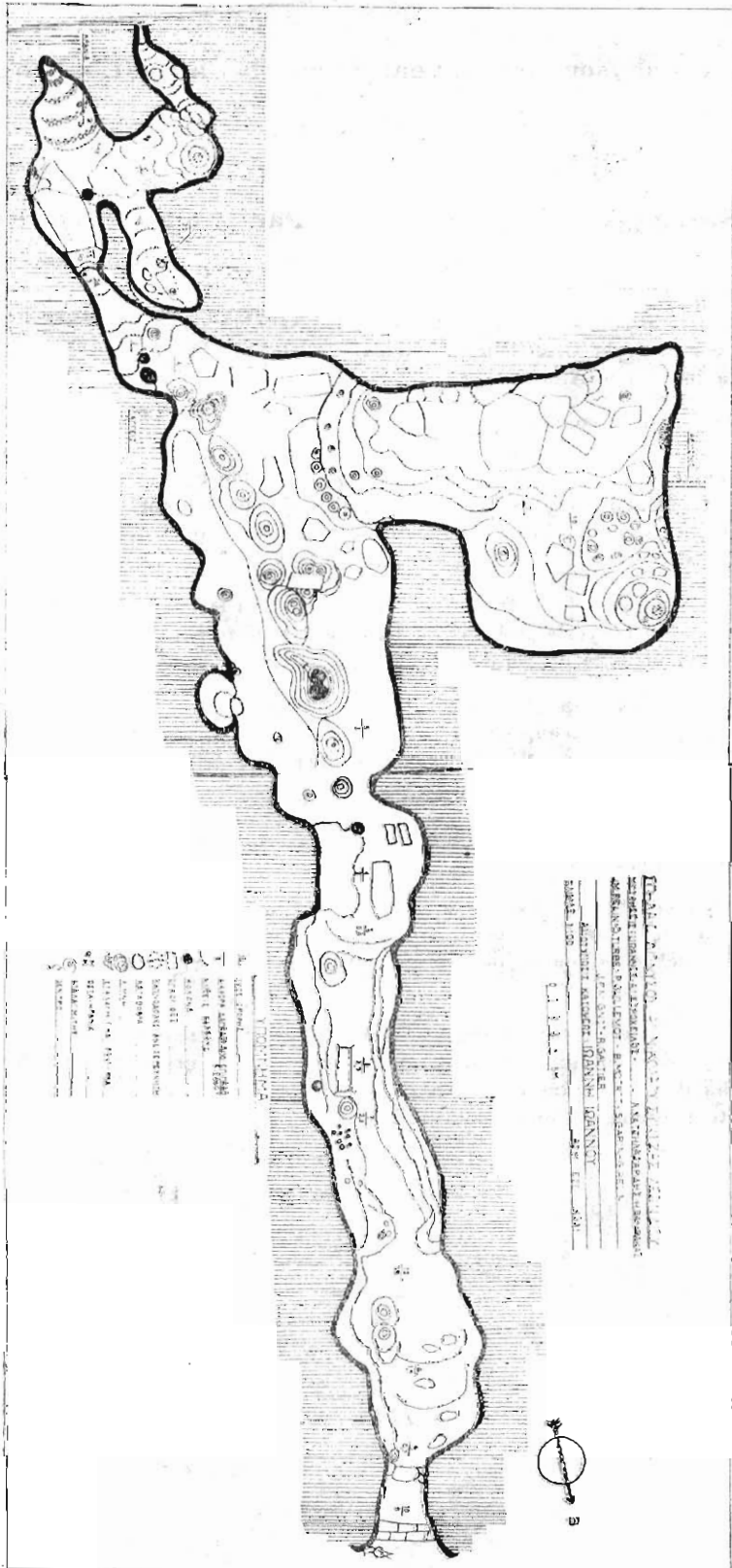
Στήν μονή του Αγίου Νικολάου τής Σύντζας ύπάρχει εκκλησίακι άφιερωμένο στον Άγιο Διονύσιο τον Άρεοπαγίτη, ο όποιος έμόνασε και στήν αυτή μονή. Χρειάζεται ίσως έρευνα για τήν όνομασία του σπηλαιίου «Διονύσου». Όπως έχουμε σε πολλά σπήλαια - εκκλησίες συνέχεια τής λατρείας από ειδωλολατρική σε χριστιανική, μπορεί νά ύπάρχη κάποια σχέση ή συνέχεια τής όνομαστικής λατρείας στο αυτό σπήλαιο. Η μονή σήμερα είναι γυναικεία, πριν από λίγα χρόνια ήταν άνδρική.

Άπέναντι από τήν μονή στους κάθετους βράχους, μέσα σε μικροκοιλότητες, έχουν βρεθή κρανία και θραύσματα άγγείων. Είναι άπαραίτητη ή σπηλαιολογική έρευνα σε όλόκληρη τήν περιοχή. Τό παλαιό μοναστήρι του Αγίου Νικολάου είναι κοντά στο σημερινό και μάλιστα δρίσκεται μέσα σε σπήλαιο. Επίσης ύπάρχουν άσκηταριά σκαφαλωμένα στους κάθετους βράχους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1) Λακωνικά Πausanias. Άπόδοσις στήν νεοελληνική από τον κ. Ν. Παπαχατζή. Κεφ. 24,3 κεφ. 24,4 σελίδες 347 - 348.

2) Περí μονής του Αγίου Νικολάου τής Σύντζας. Θ. Γ. Βαγενά, Ιστορικά Τσακωνιάς και Λεωνιδίου. Άθήναι 1971, σελ. 171 - 172.

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Θεόφραστος - Τμήμα Γεωλογίας, Α.Π.Θ.

La grotte «Dionysou» du couvent St Nicolas à Syntza Leonidion

No S.S.G. 433r

Par Jean Ioannou

Cette grotte est située près du Couvent St Nicolas de Syntza, qui est à une distance de 9 km. de la ville Leonidion. Cette ville est la capitale de l'éparchie Kynourias, à 160 km d'Athènes.

La grotte était connue depuis 1930, sans avoir été visitée ou explorée. A l'occasion de la rencontre Franco — Hellenique, au mois d'Août 1973, son exploration fut commencée. Les étudiants de l'Université de Tours, J.-M. Relin, D. Turbe, P. Guillemin, Br. Motrot, S. Garin, G. Relin, J.-F. Mignot, et R. Gautier, et Mme A. Petrohilos, E. Vambacas et le présent auteur ont co-participé à l'exploration.

La grotte, en ligne droite, a 90 m. de longueur, sa largeur, au point de connexion de la chambre centrale avec la grande salle, est de 30 m. La plus grande hauteur de son plafond 12 m. Elle présente une déclivité totale de 22 m.

La grotte présente un grand intérêt du point de vue archéologique et anthropologique. On trouve beaucoup de vases brisés, et des os appartenant à 22 hommes, au moins. Trois crânes, à la dernière partie du plancher de grotte, sont couverts de calcite.

La beauté unique du site, où la grotte est située, son riche décor, augmentent sa valeur touristique.

Un vase, au centre de la grotte, est enveloppé extérieurement et intérieurement de calcite, et il est considéré comme une trouvaille unique parmi les découvertes archéologiques des grottes de la Grèce, jusqu'à ce présent connues.

Au mois de Janvier 1974, pendant la deuxième recherche par M. L. Chatzilaridis et le présent auteur, une nouvelle section de la grotte a été découverte, suite à la chambre des crânes. Un lac, de grande profondeur, se forme là, et peut-être la grotte s'étend encore au delà de ce lac.